

ARBORETUM ŽAMPACH

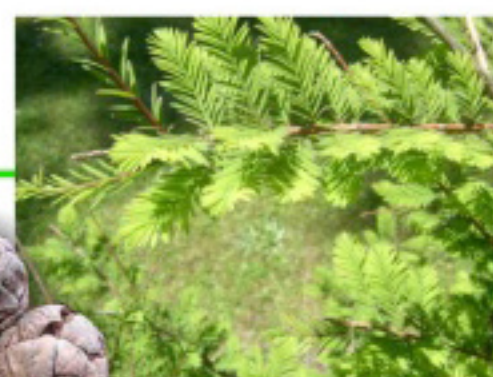

8a

Rejstřík stanovišť poznávacího okruhu dle českých názvů

botanický rod	vědecký název rodu	čís. stanovišť
AMBRŮN	LIQUIDAMBAR	14
ARALIE	ARALIA	10
BĚLAS	CHIONANTHUS	14
BLAHOČET	ARAUCARIA	9
BOROVICE	PINUS	6
BOROVICE	PINUS	12
BŘESTOVEC	CELTIS	11
BŘÍZA	BETULA	7
BŘÍZA	BETULA	13
BUK	FAGUS	14
CEDR	CEDRUS	8
CESMÍNA	ILEX	9
CYPRISOVITÉ	CUPRESSACEAE	2
DAVIDIE	DAVIDIA	7
DEKAISNEA	DECAISNEA	4
DOUGLASKA	PSEUDOTSUGA	12
DŘEZOVEC	GLEDITSIA	11
DUB	QUERCUS	13
GUMOJILM	EUCOMMIA	14
HABR	CARPINUS	4
HABROVEC	OSTRYA	4
HALEZIE	HALESIA	7
HLAVOTIS	CEPHALOTAXUS	8
HLOH	CRATAEGUS	15
HLOŠINA	ELAEOAGNUS	9
HROZNOVEC	EXOCHORDA	10
IDESIE	IDESIA	14
JASAN	FRAXINUS	7
JASMIN	JASMINUM	9
JAVOR	ACER	5
JAVORY OKRASNÉ	ACER	2
JEDLE	ABIES	12
JEDLE	ABIES	6
JEDLOVEC	TSUGA	9
JERLÍN	SOPHORA	11
JERÁB	SORBUS	11
JILM	ULMUS	6
JINAN	GINKGO	5
JÍROVEC	AESCULUS	4
KALOPANAX	KALOPANAX	10
KAŠTANOVNÍK	CASTANEA	4
KATALPA	CATALPA	11
KDOULŇ	PSEUDOCYDONIA	11
KLOKŮC	STAPHYLEA	15
KOMULE	BUDDLEYA	14
KORKOVNÍK	PHELLODENDRON	4
KRÁSNOPLODKA	CALLICARPA	9
KRYPTOMERIE	CRYPTOMERIA	9
KŘEHOVĚTVEC	CLADRATIS	1
KŘÍDLATEC	PTELEA	1
KYSLOUN	OXYDENDRON	14
LILIOVNÍK	LIRIODENDRON	5
LÍPA	TILIA	4
LÍSKA	CORYLUS	11
LÝKOVEC	DAPHNE	9
MAACKIE	MAACKIE	14
MAKLURA	MACLURA	11
METASEKVOJE	METASEQUOIA	8
MÍŠPULE	MESPILUS	11
MODŘÍN	LARIX	8
MORUŠE	MORUS	11
NAHOVĚTVEC	GYMNOCLADUS	8
PABUK	NOTHOFAGUS	10
TUPELA	NYSSA	14
OLŠE	ALNUS	14
OŘECHOVEC	CARYA	11
OŘEŠÁK	JUGLANS	11
OSTROLISTEC	CUNNINGHAMIA	9
PAJASAN	AILANTHUS	11
PAJEHLIČNÍK	SCIADOPITYS	9
PAMODŘÍN	PSEUDOLARIX	8
PAPIROVNÍK	BROUSSONETIA	14
PAROCIE	PARROTIA	14
PAVLOVNIIE	PAULOWNIA	5
PLATAN	PLATANUS	15
SAKURA, MANDLOŇ	PRUNUS	15
PTEROKARYE	PTEROCARYA	10
PUSTORYL	PHILADELPHUS	14
RUIJ	COTINUS	4
SASAFR	SASSAFRAS	14
SAZANÍK	GALYCANTHUS	10
SEKVOJOVEC	SEQUIADENDRON	1
SMRK	PICEA	8
STURÁČ	STYRAX	14
SVIDA	CORNUS	14
SVITEL	KOELREUTERIA	1
ŠACHOLAN	MAGNOLIA	14
ŠACHOLAN	MAGNOLIA	15
ŠKUMPA	RHUS	9
ŠTĚŘENEK	LABURNUM	5
TAMARÝSEK	TAMARIX	15
TIS	TAXUS	9
TISOVEC	TAXODIUM	8
TOPOL	POPULUS	4
TOREJA	TORREYA	9
TRNOVNÍK	ROBINIA	1
VILÍN	HAMAMELIS	9
VRBA	SALIX	14
ZELKOVA	ZELKOVA	1
ZMARLIKA	CERSIS	1
ZMARLIČNÍK	CERCIDIPHYLLUM	1

TISOVEC DVOUŘADÝ (TAXODIUM DISTICHUM)

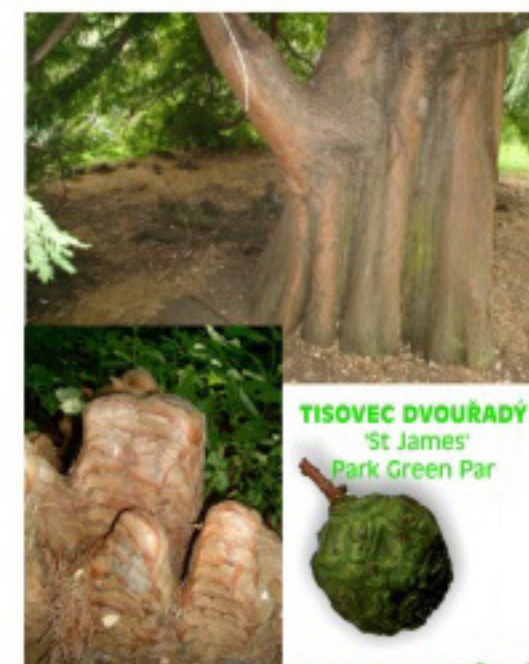
TISOVEC DVOUŘADÝ Arboretum Žampach

TISOVEC DVOUŘADÝ šišky

Tento rod zahrnuje 3 druhy rostoucí přirozeně v jihovýchodní části USA a Mexiku na bažinatých půdách.

U nás se setkáváme zejména s odolnějším druhem, kterým je **tisovec dvouřadý (Taxodium distichum)**. Bývá přezdíván jako bahenní "cypřiš", neboť ve své domovině (jih USA) je charakteristickým stromem zaplavovaných bažinatých a nepřístupných lesů. Vytváří krásné, dekorativní stromy vysoké 30 m, poměrně rychle rostoucí. Dožívá se i 600 (výjimečně 1000 až 3000) let. Koruna je v mládí kuželovitá, později vejčitě kuželovitá, větve tenké, dosti hustě na kmeni postavené, textura je lehká a jemná. Zpravidla vytvářejí široce rozložený kořenový systém, šířící se vodorovně od kmene, na vlhkých až bažinatých lokalitách vyčnívají často kolmo nad povrch půdy nebo vody křulovité dýchací kořeny - pneumatofory. Tyto vzdušné kořeny, které mají až 30 cm v průměru a 1 m na výšku, jsou holé, uvnitř duté. Má výhony dvojího typu - vytrvalé a opadavé. Opadavé výhony vyrůstají na vytrvalých výhonech, jsou střídavě postavené, cca 10 cm dlouhé. Pupeny jsou po opadu jehlic drobné, nevýrazné. Velmi měkké, opadavé, světle zelené jehlice o rozměrech 10 - 17 x 1 mm vyrůstají ve šroubovici na opadavých větvičkách, jsou výrazně dvouřadě uspořádané. Na podzim se barví oranžově hnědě. Květy jsou jednopohlavné, samčí uspořádané v 10 - 12 cm dlouhých latách, samičí v šištici. 2 až 3 cm velké šištice složené z 10 - 15 plodných šupin, mají kulovitý tvar, jsou krátce stopkaté, zrají v prvním roce a po uzrání se rozpadají.

TISOVEC DVOUŘADÝ St James Park Green Par

TISOVEC DVOUŘADÝ šiška

TISOVEC DVOUŘADÝ dýchací kořeny pneumatofory -Lednice

Tisovec je podobný metasekvoji, od které se odlišuje střídavě postavenými větvičkami, světlejšími jehlicemi, drobnějšími pupeny a jemnější texturou. Je teplomilný, v mládí mu vyhovuje polostín, později slunné polohy. Vyžaduje vláhu, dobře roste na hlubokých vlhkých až bažinatých půdách.

Na tomto stanovišti je tisovec zastoupen nejen základním druhem, ale také méně známým kultivarem s převládajícím větvením. Další tisovec stejného stáří je vysazen v dolním parku "v bažinách u rybníčka" pod silnicí. Je stejného stáří a proto bude zajímavé porovnání jejich růstu v odlišných půdních podmínkách arboreta.

TISOVEC DVOUŘADÝ Cascade Falls -převíslý kultivar Arboretum Žampach

Tisovce jsou tu již od pravěku, dokladem o jejich stáří jsou zkameněliny listů staré asi 20 mil. let. Dřevo pravěkých tisovců je dnes těženo v Evropě jako hnědé uhlí. Přesto, že jde o dřevinu z vlhkého prostředí, její dřevo je velmi trvanlivé, i když měkké, nesesychavé, vhodné i pro vodní stavby, v nichž dlouho vydrží. Jsou to jedny z nejraněji introdukovaných dřevin, dovezených do Evropy již v roce 1640.

METASEKVOJE ČÍNSKÁ (METASEQUOIA GLYPTOSTROBIDES)

METASEKVOJE ČÍNSKÁ "White" Arboretum Žampach

Čeled: Tisovcovité (Taxodiaceae)
Řád: Jehličnatotvaré (Pinales)

Do stejné čeledi jako tisovce jsou řazeny také **metasekvoje**, které jsou jim velmi podobné. Jsou to jehličnaté, na zimu opadavé stromy. Známý modřín není tedy jediným opadavým jehličnanem.

Metasekvoje je rychle rostoucí dřevinou (zvláště v prvních letech). Lze u ní předpokládat, že u nás bude dosahovat výšek kolem 30 m, v domovině dorůstá 35 m. Její koruna je v mládí kuželovitá, později vejčitá, obdobného charakteru jako u tisovce, avšak hrubší textury. Její široce rozložený kořenový systém dobře kotví dřevinu v půdě. Podobně jako tisovec, i metasekvoje vytváří výhony dvojího typu - vytrvalé a opadavé. Odlišuje se však v postavení výhonů, které je vstřícné. V zimním období navíc vytváří jasně viditelné pupeny. Dalším rozdílem jsou její měkké, ploché jehlice, o rozměrech 10 - 25 x 1 - 2 mm, které mají však výrazně tmavší barvu a větší rozměry v porovnání s tisovcem. Na podzim se barví červenohnědě. Květy jsou jednopohlavné, samičí uspořádané v hroznech nebo latách, samičí v šištici složené z četných plodných a podpůrných šupin, které navzájem srůstají. Šištice jsou téměř kulovité, až 2,5 cm dlouhé, složené z 20 - 26 šupin, visí na 2 - 4 cm dlouhých stopkách, nerozpadavé.

METASEKVOJE ČÍNSKÁ vysemeněná šiška

METASEKVOJE ČÍNSKÁ Arboretum Žampach

V parcích arboreta Žampach můžeme metasekvoji čínskou včetně dalších méně známých kultivarů pozorovat na tomto stanovišti. Metasekvoji lze označit jako endemit pocházející z malého areálu v oblasti střední Číny (provincie Shechuan, Wanhsien). Botanickou zajímavostí je skutečnost, že žijící stromy byly na Zemi nalezeny teprve v r. 1941, do té doby byla metasekvoje považována za vyhynulou. Popsána byla jako velká senzace první v roce 1948. Do této doby byl rod odvozován pouze z nalezených fosilií (běžných všude, kde se odkrývají sloje hnědého uhlí). Od roku 1949 se začaly se zaslaných semen (pocházejících z původní lokality v údolí "Šuj-sa"=vodní modřín) pokusně pěstovat rostliny také v

Průhonicích. (V roce 2000 dosáhly tyto původní stromky cca 13 m a měly kmeny silné 35 cm). Postupně bylo ověřeno, že metasekvoje může najít uplatnění také v našich klimatických podmínkách a došlo k jejich druhotnému množení a rozšíření po celé Evropě. Metasekvoje je tedy také "žijící fosilii", tj. rostlinou, jejíž zkamenělí předci byli známi dříve, než dnes dosud žijící zástupci. Metasekvoje má ráda v mládí přistínění, později slunné stanoviště, půdy vyžaduje hlubší, propustné a vlhčí, bažinaté lokality zvládá hůře než tisovec. Obsahuje kyanogenní sloučeniny shodné s látkami nalezenými v tisu. Pro svou vlhkomilnost bývá lidově označována jako "vodní jedle".

Za nejstarší "žijící fosilii" je však považován jinan dvojlaločný, který je už asi 200 mil. let součástí vegetace na Zemi.

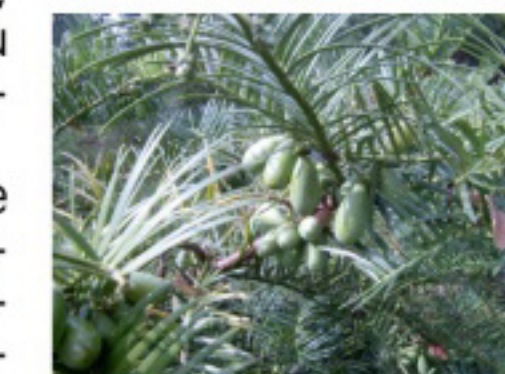
HLAVOTIS FORTUNŮV Arboretum Žampach

HLAVOTIS FORTUNŮV (CEPHALOTAXUS FORTUNEI)

Čeled: Hlavotisovité (Cephalotaxaceae)
Řád: Jehličnatotvaré (Pinales)

Tento rod náležející do samostatné čeledi hlavotisovitých zahrnuje 8 druhů původních od Himaláje po východní Asii.

V našich klimatických podmínkách je zastoupen zřídka, ale přeci zejména druhem: **hlavotis Fortunův (Cephalotaxus fortunei)**. Je to 3 až 5 m vysoká, stálezelená, pomalu rostoucí dřevina, svým habitem připomínající řízkovance tisu (keřový habitus), jen výjimečně stromky s přeslenitě uspořádanými větvemi. Jehlice jsou taktéž podobné tisu, svrchu leskle zelené, avšak na rubu s bělavými pruhy průduchů, až 10 cm dlouhé a asi 3 mm široké, srpovitě zahnuté, na větvičce jsou dvouřadě uspořádané. Květy jsou dvoudomé, samčí v paždí listů, samičí zřetelně stopkaté, na bázi nejmladších výhonů. Z každého květu se vyvíjí 1 až 2 peckovici podobné elipčité plody, 2 až 3 cm dlouhé, se stopkou nejméně poloviční délky, vnější, ve zralosti purpurově hnědý obal zcela objímá semeno. Jedovatost hlavotisu je podobná jako u tisu. Ke svému životu vyžaduje hlavotis přistíněné, chráněné, teplejší stanoviště a živné, dostatečně vlhké půdy.

HLAVOTIS FORTUNŮV -Royal Botanic Gardens, Kew - Londýn

I přes velkou citlivost tohoto druhu v našich podmínkách můžeme hlavotis v parcích místního arboreta pozorovat.

Tento projekt byl realizován za finanční spoluúčasti Evropské unie.

Seznam použité literatury k náhledu na úvodním panelu, lektor a odborná spolupráce Ing. Pavel Klevcov, Ing. Miroslav Kunt, Ph.D a kolektiv.

www.uspza.cz